

DISTANČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ U ŽÁKŮ SE SOCIÁLNÍM ZNEVÝHODNĚNÍM

Žáci se sociálním znevýhodněním jsou ohroženi školním neúspěchem i za běžných podmínek a v době distančního vzdělávání se jejich situace ještě významně zhoršuje. Oproti běžné výuce je distanční vzdělávání hodně založené na podpoře rodičů, ta ale sociálně znevýhodněným žákům často chybí, proto je u nich více než jinde nutná aktivní role školy. Základem distanční výuky je kontakt s učitelem v online prostředí, žákům se sociálním znevýhodněním ale chybí pro tuto formu práce potřebné vybavení, připojení na internet, klidné domácí prostředí – i s tím je potřeba počítat. Důležitou roli pak sehrává i zvýšená míra stresu, která může v době domácí karantény vznikat u žáků žijících na ubytovnách nebo v sociálně vyloučených lokalitách, škola by tak měla sehrávat významnou roli i v podpoře celkové psychosociální kondice žáků.

Následující doporučení vycházejí primárně z výzkumné sondy¹, která byla realizována na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy a zmapovala zkušenosti s distančním vzděláváním sociálně znevýhodněných žáků u šesti základních škol. V kombinaci s některými dalšími postřehy z praxe se pro zajištění distanční výuky u sociálně znevýhodněných žáků dosud ukázala jako žádoucí tato opatření:

1. Zajistit žákům technické vybavení pro online výuku

Při zajištění potřebného vybavení a internetového připojení školy často spolupracují s neziskovými organizacemi, s místní samosprávou nebo i s podnikatelskými subjekty.

2. Při online výuce respektovat soukromí žáka

Řada žáků se sociálním znevýhodněním nemá doma pro výuku vhodné podmínky, je tak třeba respektovat, že preferují práci s vypnutými kamerami nebo že se někdy nemohou výuky zúčastnit.

3. Učit učitele, žáky i rodiče jak participovat na online výuce

Nejen v čase uzavření škol, ale už i v době probíhající prezenční výuky je potřeba podporovat učitele, žáky i rodiče žáků v jejich schopnosti používat online výukové technologie.

4. Zvážit dočasnou úpravu kurikula

Ve výuce je vhodné se zaměřit na ta témata, která mají využití v každodenním životě. Podpořit motivaci žáků zařazením projektových aktivit, výtvarných a hudebních činností, her.

5. Do online podoby převést i doučování žáků

Na organizaci online doučování mohou spolupracovat učitelé, asistenti, vychovatelé ze školní družiny, ale i třeba studenti pedagogických oborů nebo další dobrovolníci.

6. Zprostředkovat výukové materiály v tištěné podobě

Tištěné výukové materiály lze rozdávat žákům a rodičům ve škole (z okna, pomocí boxů ve vrátnici) nebo i v místě bydliště – rozvoz mohou zajistit například asistenti pedagoga.

7. Zajistit podporu „jeden na jednoho“

Pokud nelze výuku žáka realizovat distančně, je žádoucí vytvořit podmínky pro individuální osobní práci učitele/asistenta s žákem – ve škole, u žáka doma, venku, nebo v jiném vhodném prostředí.

8. Zachovat školní obědy

Je-li to organizačně možné, zachovat školní obědy pro žáky, kteří je běžně mají dostupné zdarma, nebo odpovídající zajistit alternativu (např. odběr obědů od poskytovatelů sociálních služeb).

9. Zabezpečit psychologickou podporu žáků

Zajistit kontakt žáků se školními psychology a výchovnými poradci, ideálně jak online, tak i osobně. Psychickou podporu žáků promítnout do online třídnických hodin.

10. Spolupracovat s neziskovkami a sociálními službami

Využít podporu nestátních neziskových organizací a sociálních služeb při shánění vybavení pro žáky, při zajištění kontaktu s rodinami žáků, při doučování žáků.

11. Spolupracovat s místní samosprávou

Požádat obecní a městské úřady o pomoc se sociální prací v rodinách žáků, se zajištěním internetového připojení, se zpřístupněním možnosti tisku v kanceláři úřadu.